

Vivat Academia! III.

Beszélgetés Prof. dr. Lakatos Ferenc dékánal

Cikksorozatunkban a soproni Erdőmérnöki Kar, az erdőmérnök-képzés és oktatás jelen helyzetéről beszélgetünk Lakatos Ferenc dékánal. A befejező részben a doktori iskolák jelenét és jövőjét jártuk körbe.

– Folytatva a beszélgetést, hogyan látod a Kar doktori iskoláinak működését, problémáit, feladatait?

– Az Erdőmérnöki Karon jelen pillanatban két doktori iskola működik. A Roth Gyula Erdészeti és Vadgazdálkodási, illetve a Kitaibel Pál Környezettudományi Doktori Iskolák. Az előbbinél igazából nincs oktatói utánpótlási problémánk, jelenleg is jó esély van a hosszú távú fennmaradásra és fejlődésre. Ettől függetlenül azt tudni kell, hogy egyre nagyobb az elvárás az egyetemi oktatók felé. Nagyon sok mindent kell teljesíteni ahhoz, hogy valaki a megfelelő és szükséges szakmai lépcsőfokokon sikeresen tudjon lépkedni. Már az előző dékáni vezetés idején is sarokpontos szabály volt, hogy egyetemi docens csak az lehet, aki habilitált. Az egyetemi tanári beosztás és cím elnyerése is egyre nehezebb az utóbbi években. Már-már azt mondhatjuk, majdnem azokat a feltételeket kell teljesíteni, mint egy akadémiai doktori cím elnyeréséért, melyet az utóbbi időszakban szintén jelentősen megszigorított feltételekhez kötöttek. Még akkor is, ha az MTA Agrártudományi Osztálya nem is a legszigorúbb ebben az értelemben, az akadémiaán belül. Ezeket a feltételeket teljesíteni egy olyan oktatói helyzetben, amikor a kutatási projektek keretében gyakorlatilag pénzt, forrásokat kell előteremteni, nagyon nehéz.

– Ez az a kényszerpálya, amiről korábban beszélünk, hogy az oktatók leterheltsége elsősorban az intézetek költségvetésének támogatására fordítódik a pályázati, kutatási források megszerzésével.

– Jelen pillanatban még szerencsés helyzetben vagyunk, hisz vannak olyan nagy volumenű pályázatok, TÁMOP projektek, mint az AGRÁRKLÍMA és a Silva Naturalis, amelyek 2014 végéig megfelelő háttérrel biztosítanak a benne résztvevő intézetek működéséhez. Hogy pontosan mi lesz 2015-ben, azt már kevésbé látom előre.

Visszakanyarodva a doktori iskolák kérdéséhez. A Kitaibel Pál esetében már nagyon alsó határon közelítettük meg azokat a feltételeket, amelyek a működéshez kellenek, annak ellenére, hogy a doktori iskola vezetője mindent megtett annak érdekében, hogy ezt a problémát sikeresen megoldjuk.

– Ez azt jelenti, hogy kevés egyetemi tanár oktat a doktori képzésben?

– Így van! Meghatározott számú, olyan aktív egyetemi tanárra van szükség, aki csak ezen az egyetemen és az Erdőmérnöki Karon oktat. Kicsit messzebről indulva, korábban ennek a doktori iskolának része volt a szombathelyi Természetudományi Kar doktori programja is, ami kiválással önállósnál szeretett volna. Menetközben azonban kiderült, hogy ez nem lehetséges. Így most visszatért a Kitaibel Pál Doktori Iskola kebelébe, ahol ezzel két doktori képzési program fog futni párhuzamosan.

– Gyakorlatilag így két lábon fog állni ez a doktori képzés?

– Mivel az egyetem is a fennmaradás mellett áll ki, így nem jelent gondot, hogy tulajdonképpen két Karhoz kötődik. Főleg a doktori iskola tématerületének komplexitása ismeretében nem. Ez jelentheti a megoldást.

– Az erdőmérnökként végzők közül mennyien lépnek tovább a doktori fokozat megszerzése felé, illetve milyen arányban vannak a külső jelentkezők?

– Nagyon változó, hogy ezek a jelentkezési számok hogyan alakulnak. Korábban többen jöttek külsősként. A külső jelentkezők is két csoportra bonthatóak. Egyrészt az ERTI és más kutatóintézetek munkatársai, akiknek fő hivatása a tudományos kutatás. Ők azok a csoport, akik viszonylag könnyen ugrották meg a léceket. A másik ritkább csoport a gazdálkodásból vagy az erdészeti hatósági oldalról jelentkezett, vagyis a gyakorlatból jött. Nekik már jóval nehezebb dolguk van. A mindennapok hivatali fel-

adatai nem igazán engedik meg számukra, hogy valami egészen mással is foglalkozzanak. Ráadásul a doktori iskolákban is szigorodtak a feltételek, gondolok itt például akár az előírt impakt faktorról (a tudományos folyóiratok átlagos idézetességi mutatószáma – a szerk.) rendelkező publikációkra. Az a vonulat, hogy valaki a szakmai gyakorlatból szerez doktori címet, egyre szűkülőben van. A fordított helyzet szerintem hasznosabb lenne az ágazat számára. A frissen végzett okleveles erdőmérnök elvégzi a doktori iskolát valamilyen témakörben és utána kerül ki a gyakorlatba majd ott hasznosítja a tudását. Ilyenre van azért néhány példa, ha nem is túl sok.

– Ez számszerűsíthető mennyi szakembert jelent?

– Ha jók az információim, akkor az utóbbi évtizedben kb. tíz erdőmérnököt.

– A gazdálkodók mennyire igénylik az ilyen magasabb szinten kvalifikált szakembereket?

– Meglátásom szerint nem nagyon. Talán csak néhány egészen speciális szakmaterületen.

– Nem lenne annak szakmai létjogosultsága, ha maga az Erdőmérnöki Kar is jobban, hatékonyabban motiválná erre a gazdálkodókat?

– Célszerűnek biztos, hogy célszerű lenne, akár egyes erdőgazdaságokkal is leülni és egyeztetni, hogy van-e olyan témakör, amit ők úgy látnak, hogy egy doktori hallgató, vagy egy általuk beiskolázott fiatal szakember részleteiben kidolgozhatja és később átültetné az erdőgazdaság gyakorlatába. Biztos vagyok abban, hogy ennek az előremozdításában a Kar maga is többet tehetne.

– Már csak azért is, mert ez bevett európai gyakorlat. Hogyan látod a 2014-2020 közötti új költségvetési időszakban milyen pályázati lehetőségek nyílnak meg a Kar előtt?

– Jelenleg az EU-s kutatási források megszerzésében igen kicsi a sikerszázalék. Tíz pályázatból egyet nyerünk el. Egy-egy pályázat rendkívül sok energiát emészt fel. Ráadásul nagy a konkurencia. A TÁMOP pályázatok egyik kifejezett kormányzati célja éppen az volt, hogy felkészítse a felsőoktatási intézményeket, hogy az új uniós pályázati lehetőségekkel élni tudjanak. Erre az egyetem egészének és az intézeteknek is fel kellett készülnie. Úgy gondolom, hogy az utóbbi idők fejlesztéseinek is köszönhetően, sikereket lehet majd elérni a pályázati források elnyerésében.

Nagy László

Kép: **Greguss László Géza**